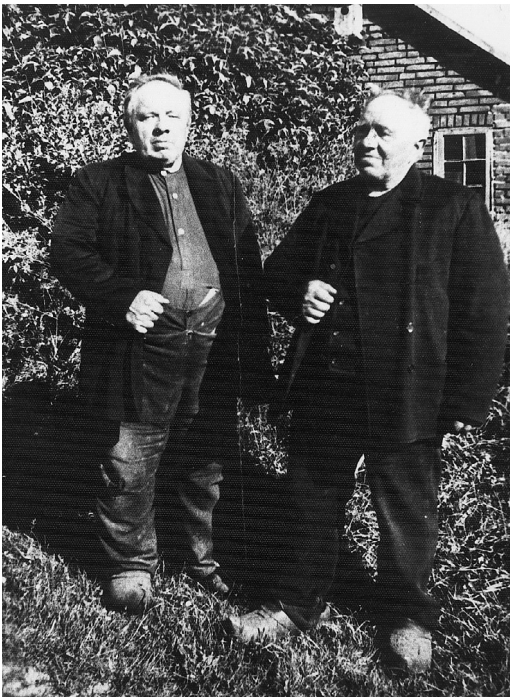

Tvillingebrødrene de gamle smede

1864 – 1942

Af Elly Mardal, Hurup

Efterskrift af Uggi Larsen, Bedsted

Jens og Niels ses her ved gavlen af deres hus i Gammelby.

*Lige store – lige brede
lige tykke – lige fede
er begge smede
fra Grurup hede.*

Et lille vers der blev fremsat ved tvillingebrødrenes fremstilling på sessionen i 1884. Oprindelsen til tvillingerne fandt dog sted længe før, idet den kønne datter Dorthe fra Korsgård i Grurup forelskede sig i ungersvenden

Peder Andersen fra Bedsted, resultatet blev at Dorthe fødte en sød lille pige Maren Pedersdatter d. 9. december 1837 i hendes hjem ”Korsgård” i Grurup. Her kom den lille Maren også til at vokse op hos bedsteforældrene og morbroderen Niels Sørensen Korsgaard, idet Dorthe og Peder Andersens forelskelse ikke holdt. De blev aldrig gift.

Hos tømreren i Tygstrup Niels Pedersen Jensen og hustru Maren Nielsdatter fødtes d. 13. januar 1839 sønnen Jens Peter Nielsen. Han voksede op i håndværkerhjemmet, men fulgte ikke i faderens fodspor, idet han i stedet uddannede sig i grovsmedefaget. Som således udlært flyttede han fra forældrene til Grurup d. 1. november i 1858.

Her lærte han den unge Maren at kende og de blev forlovet. I 1863 købte Jens Peter Nielsen ejendommen matrikel nr. 12 i Gammelby for 1000 rd. af Niels Smed. Skødet er dateret 9. juli 1863.

Jens Peter og Maren var blevet gift d. 31. marts 1862 i Grurup kirke, deres forlovere var hans far tømrer Niels Pedersen Jensen fra Tygstrup og Marens morbror gdm. Niels Sørensen Korsgaard i Grurup.

Vi kan formode at Jens Peter har arbejdet i smedien før han købte den, og derfor var flyttet ikke så langt.

Året efter, i krigsåret 1864, fødtes deres tvillingesønner d. 24. september, som fik navnene Niels Korsgaard Nielsen og Jens Korsgaard Nielsen ved hjemmedåben allerede dagen efter d. 25. september. Senere den 18. december blev de fremstillet i Grurup Kirke. Faderen nævnes da som husmand og smed.

Jens Peter Nielsen ved gavlen af huset omkring 1925.

Tiden gik og tvillingerne blev boende hos forældrene og udlærtes begge som smede hos faderen.

I folketællingen i 1890 ses familien at bo i et hus i Gammelby:

Jens Peter Nielsen	51 år	født i Vestervig
Maren Pedersen	52 år	” i Grurup
Niels Korsgaard Nielsen	25 år	smedesvend
Jens Korsgaard Nielsen	25 år	smedesvend

Ved et skifteudskrift d. 13. juli 1927 ses, at tvillingebrødrene Jens og Niels overtog skødet på ejendommen, som de solgte videre ved skøde af 15. august 1935 til nabosønnen Jens Riis for 8 500 kr. som igen solgte den til sine forældre Chr. Riis's i 1946 for 14 500 kr.

De blev boende en kort tid i ejendommen i Gammelby, men købte derefter et hus på Thylandsgade i Bedsted, omtrent overfor hvor Visbyvej begynder.

Her fik de få år, men en god tid.

Følgende små minder har jeg fra min barndom om de to smede.

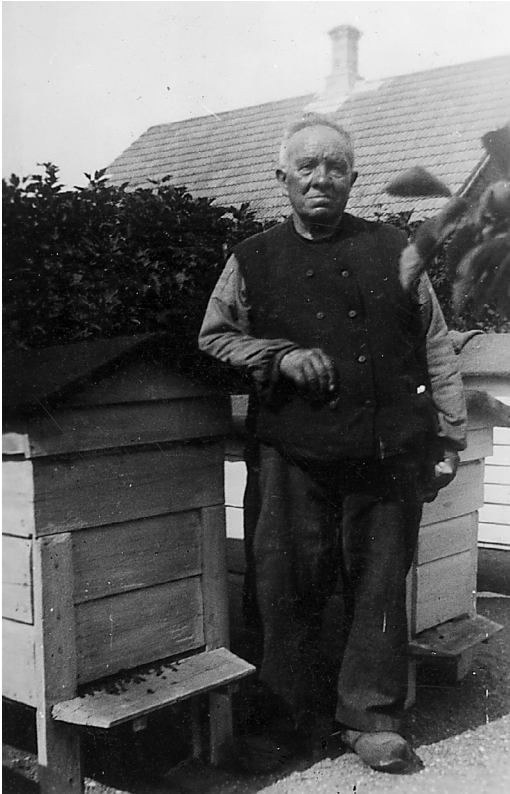
De havde en stor bigård bag smedjen, der lå på modsatte side af vejen ned mod en ret dyb dam (Nørgårdsvej 4).

Når vi passerede på vej til og fra skole, var både Niels og Jens ofte ude i smedjen eller om sommeren ovre og tilse bierne hvis de ville sværme eller der skulle slynges honning. Når den nye honning var klar inviterede de oftest naboerne til en kop kaffe og fransk brød med nyudslynget honning, det smagte pragtfuldt.

Selve stuehuset var meget gammeldags indrettet med hvidkalkede vægge og hvidskurede gulve med strøsand, og der var en vis duft af fordums tider.

Jens og Niels foran huset ca. 1935.

Jens kigger til bierne bag ved smedien.

Begge brødre var meget gavmilde overfor naboer og venner.

Kom der en lille ny til verden mødte Jens op på barselvisit med en nypudset sølvdaler fra 1860- 70erne, og til konfirmationer erindres, at de oftest kom med 5 eller måske 10 kroner.

De havde altid en lille gul islænder, som også brugtes, når de skulle på indkøb i Bedsted. Her var det altid Jens der foretog det, han betroede simpelt hen ikke Niels til dette. Jens kørte af sted i en lille flad vogn med træsæde og den gule hest trak af sted med ham. Det var et festligt syn når han kørte forbi, og jeg har aldrig set en lignende hjemmekonstrueret vogn hverken før eller senere. (Måske en hjemmekonstruktion over en gig.)

Både Niels og Jens gik altid i vadmelstøj og skjorter med løse kraver. Så vidt jeg erindrer, nåede de heller aldrig at få el indlagt i huset, før de flyttede til Bedsted.

En lille ting kommer frem i hukommelsen om dengang Niels havde fået en dyb flænge i hånden, som Jens ikke mente de behøvede en læge til at sy, så Jens fandt saks, bjørnetråd og nål frem og syede såret. Det må have været smertefuldt, men Niels var tålmodig og fandt sig i det, og såret heledes da også. En læge så dog senere på såret.

Desuden havde tvillingebrødrene endnu en stor hobby. Deres meget store fine samling af flotte økser, knive, pile, skrabere osv. fra både den ældre og den yngre stenalder. Det var samlet gennem alle årene, både af dem selv, men også af venner og bekendte.

Min egen og min fars interesse for stenalderen og dens redskaber har nok gjort, at jeg altid fik forevist og fortalt om deres klenodier.

Det var ligeså godt at se brødrenes samling, som at komme ind og se museets samlinger. De mange redskaber lå sirligt og fint på de mange hylder og skabe langs væggene.

Således kunne berettes om mange små episoder fra deres lange liv.

Gudrun Søgaard (Skaarup), Hurup, fortæller om sine erindringer om de gamle smede:

Mine forældre flyttede til Grurup ved deres vielse i 1923 og blev naboer til smedene. Gudrun husker smedien med ambolt, blæsebælg, esse osv.

Familien hjalp tvillingsmedene lidt med markarbejde og lugning af deres roer; foruden førnævnte islænder havde de 2 køer.

Ligeså mindes Gudrun Søgaard, at smedene havde både en radio og gramfon med en stor tragthøjtaler.

En anden erindring, som jeg også selv har, var da Jens engang tabte sin tegnebog oppe i Bedsted. Den blev fundet lidt efter af en stor dreng, som ærligt afleverede samme til Jens, der herefter gav drengen 5 ører i findeløn. Dette kom i avisen. Gudrun fortæller at hendes far fik overtalt Jens til at give drengen 10 kr.

Stationsforstanderen i Bedsted tiltalte engang Jens med "Hr. Pumling", hvortil Jens oplyste ham om sit rigtige navn.

Juleaften var smedene inviteret op til Gudruns forældre. De kom så med en stor pakke

med julegodter, æbler, appelsiner, skovnødder, chokolade og konfekt, dadler og figner.

De sidste år af deres levetid blev de passet af Else Olesen. I avisens nekrolog skrives godt nok at de aldrig havde hushjælp, men jeg husker Else og har set billeder af hende fotograferet sammen med både Niels og Jens, men har ikke kunnet spore dette billede nu. Måske har det været hos Else, som også er død.

Da Niels døde d. 21. december i 1941, blev følgende lille nekrolog skrevet i Thisted Dagblad:

Fhv. smed Niels Korsgaard Nielsen, Bedsted tidligere Gammelby er død, 77 år gl. Han overlever af sin tvillingebror, Jens Korsgaard Nielsen, der var hans eneste nære slægtning.

De to brødre er født i Gammelby, hvor faderen var smed. De lærte begge smedehåndværket hjemme og fulgte trofast ad hele livet.

Efter forældrenes død fortsatte brødrene som smede i Gammelby.

De var begge ugifte og sørgede selv for husførelsen og madlavningen uden nogen som helst kvindelig medhjælp.

Efter den tids forhold var de dygtige smede og især Niels, som nu er død, var udstyret med megen mekanisk snille. De modtog de mærkeligste mekaniske reparationsarbejder fra en stor del af egnen.

Selv om brødrene boede ensomt og isoleret, fulgte de begge godt med i tidens begivenheder, læste en mængde bøger og interesserede sig levende for mange forskellige emner.

Således havde de begge læst rigtig meget af det, der er skrevet om den juridiske lovgivning.

Den største interesse viste de overfor oldtidskundskaben, og de oparbejdede i årenes løb en stor og smuk samling af stenalderredskaber, der alle er fundet i Thy. En stor del havde de selv fundet, resten blev de foræret eller købte af folk på egnen.

Samlingen er noget af en severdighed - utvivlsomt den største og bedste stenaldersamling, der findes i Thy udenfor Thisted Museum, og brødrene fremviste den med stor elskværdighed og gæstfrihed for folk der interesserede sig for oldtidskunst.

Niels og Jens Korsgaard Nielsen blev ved deres

nøjsomme og uhyre sparsommelige tilværelse til velsituerede folk.

For et par år siden flyttede de til Bedsted, hvor de købte et hus til deres gamle dage.

Jens overlevede kun Niels i 5 mdr. Der er jo næsten altid blevet skrevet om enæggede tvillinger, at de følges ad gennem hele livet, og at når en af dem dør, varer det sjældent længe før den anden følger efter. Om det passer tør jeg ikke spå om, men Jens savnede Niels og har vel haft ensomme stunder efter Niels's død.

Jens døde mæt af dage, som det blev sagt d. 24. maj 1942 i Bedsted.

Også ved Jens' død blev der skrevet nekrolog i Thisted Dagblad. En nekrolog som ikke adskiller sig meget fra den der blev bragt ved tvillingebroderens død 5 måneder før, dog kan følgende nævnes:

Jens og Niels Korsgaard Nielsen var så inderligt samhørige, at de af folk på egnen aldrig blev nævnt hver for sig, men altid sammen. Til højt op i årene blev de ved at ligne hinanden i en ganske forbausende grad.

Siden forældrenes død boede brødrene fuldstændig alene, stod selv for husførelsen og kom udenfor smedjen kun sammen med meget få mennesker.

Det betød dog ikke, at de levede en isoleret og afsondret tilværelse. De havde begge mangfoldige interesser, som de gik op i med grundighed.

Bl.a. var de meget interesseret i læsning og gen-nemopløjede i årenes løb store videnskabelige værker om juridiske emner og andre problemer, der havde deres interesse.

Fra ganske unge dage var brødrene meget interesseret i oldtidsforskning, og de samlede i årenes løb en række stenalderfund, der sikkert som privat eje er uden sidestykke i Thy.

Største delen af samlingen er fundet i Sydthy, og da brødrene tidligere kom meget ud som landsmede, havde de rig lejlighed til at erhverve de mange smukke stenalderredskaber, der blev fundet rundt omkring på markerne.

For et halvt århundrede siden, var der jo i almindelighed ikke stor interesse for sådanne markfund, men tvillingebroderne samlede omhyggeligt på alt, hvad der blev fundet på egnen, og det var ikke så lidt i de år, da megen lyngjord blev brudt op.

Det er ikke for meget sagt, at brødrene i de sidste 60 år, har erhvervet det meste af det, der er fundet på Bedsted – egnen.

Over for folk, der kom på besøg for at se samlingen, viste de med gæstfrihed de mange smukke fund.

Så vidt vides har brødrene testamenteret samlingen til Thisted Museum, hvor den nu også efter deres død må siges at være hjemmehørende.

Museet har ikke som nævnt fået deres samlinger, har jeg erfaret i de senere år, efter at have undersøgt dette på Museet.

Derimod arvede Indre Mission 40.000 kr. og to hold naboer hver 20.000 samt en gl. husbestyrerinde 20.000 . Den ene af disse naboer arvede tillige oldtidssamlingen og solgte den senere til centralbestyrer Larsson i Hurup, hvorefter det ikke vides hvor den kom hen. Selv mindes jeg at have set den store samling på centralen hos Larsson, men vidste ikke på dette tidspunkt af det var Pumlingsmedenes, som jeg før havde set.

Originaler huskes !

Af Uggi Larsen, Bedsted

Jeg har hørt hvordan pumlingerne fik deres navne. De skulle en dag gå ind til nabokonen for deres mor med en skål æbleskiver. Da de nåede frem var der dog kun 2 æbleskiver tilbage i skålen! Pumlinger var det man på den tid kaldte æbleskiver.

Der var en del misundelse fra de naboer, der ikke arvede nogen af de mange penge, som pumlingerne efterlod sig. En af dem som arvede købte kort efter en bil. Da gik snakken: se, nu er pumlingerne kommet på gummihjul.

I et af de hjem, som arvede pumlingerne hang et foto af dem på væggen. Den mindste dreng i hjemmet spurgte sine forældre, da han så fotoet, hvor er pumlingerne henne nu? De er i himlen, blev der svaret. Hvad laver de deroppe, spurgte drengen så; de er blevet til engle lød svaret. Det svar blev godtaget uden flere spørgsmål. – En dag var drengen og faderen på

besøg hos naboen. De stod på gårdspladsen og snakkede om vejr og vind, da der i det samme littede en flok krager fra en klynge træer. Da udbryder drengen: se far, der flyver pumlingerne. – Det skal siges for sammenligningens skyld, at pumlingerne altid gik i mørkt tøj.

En dag kom en bonde til smedene med en nymodens landbrugsmaskine, lige anskaffet, men den kunne bare ikke udføre de opgaver, som den var købt til at kunne. Bonden spurgte om smeden måske kunne hjælpe med problemet. Den ene af brødrene gik ind og hentede en stor forhammer og gav den nye maskine et ordentlig slag. Klik, sagde det, og en pal var faldet på rette plads. Hvad koster det, spurgte bonden. Ikke noget for slaget, sagde smeden, men for at jeg vidste, hvor der skulle slås, skal det koste dig en krone.